

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1919.

Första kammaren.

Nr 1.

Sedan i kraft av § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen riksdagen sammankommit till lagtima möte här i huvudstaden fredagen den 10 januari 1919, sammanträdde riksdagens första kammare i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingsaal samma dag,

Fredagen den 10 januari,

kl. 11 f. m.

Greve Klingspor framträdde till talmansbordet och yttrade: Även denna gång har jag äran hälsa Eder, mina herrar kamrater i riksdagens första kammare, välkomna till detta lagtima riksmöte. Det i vårt kommunala liv djupt ingripande beslut, som fattades vid det nyss avslutade urtima mötet, och de förändringar i fråga om de politiska valen, som då ställdes i utsikt, göra, att denna riksdag får en egendomlig, märklig och grannliga prägel, detta med avseende därpå, att de nya rösträttsbestämmelserna ännu icke kunnat tillämpas. Många av oss kände en berättigad tveksamhet med avseende på lämpligheten av att taga ett så stort steg, delvis ut i det ovissa. Men när nu steget är taget, så är jag viss om, att vi alla, var och en i den mån han kan, skola bidra att få det bästa resultatet och infria de löften, som då avgåvos. Vi känna alla lika varmt för vårt land. Alla äro vi besjälade av den förhoppningen, att genom det tillmötesgående, som partierna visat emot varandra, vi skola få en lugn och lycklig utveckling tillmötes.

Må så ske, och må den Högste hålla sin skyddande hand över vårt arbete, vår Konung och vårt fosterland!

Sedan herr ordföranden därefter intagit talmansplatsen tillkännagav herr ordföranden, att han på grund av bestämmelsen i § 1 mom. 2 av kammarens ordningsstadga anmodat t. f. förste kansli-sekreteraren G. H. Berggren att, till dess sekreterare blivit utsedd, föra kammarens protokoll ävensom att herr ordföranden för tillfället en lugn och lycklig utveckling tillmötes.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

Första kammarens protokoll 1919. Nr 1.

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen
för justitiedepartementet den 8 januari 1919.*

I anledning av stadsgamdet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid granskning av riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas innan in- stundande riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar R. E. Norberg, Sven Palme och R. Lindgren samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar H. S. Tamm, Karl Hildebrand och S. H. Kvarnzelius.

Till justitiedepartementet hade, vad första kammaren angår, insänts dels fullmakter för 23 personer, som vid val i september månad 1918 av vissa landsting utsetts till ledamöter av kammaren under en tid av sex år, räknade från och med den 1 januari 1919, dels fullmakt för en person, som av stadsfullmäktige i viss stad utsetts till ledamot av kammaren för tiden från och med den 1 januari 1919 till den 1 januari 1923, dels ock fullmakt för en person, som efter det ledamot av kammaren avgått, vid ny röstsammanräkning blivit utsedd att inträda i den avgångnes ställe.

Fullmakterna lämnades vid granskningen utan anmärkning.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de riksdagsmän, för vilka de granskade fullmakterna utfärdats, skulle tillika med dessa fullmakter överlämnas till kammaren.

I ämbetet:
G. Grefberg.

Förteckning å de ledamöter av riksdagens första kammare, för vilka fullmakter granskats inför chefen för justitiedepartementet den 8 januari 1919.

Kalmar län, norra delen.

1. Ryttmästaren friherre Edvard Fleetwood i Odensviholm.
2. Redaktören Gustaf Gustafsson i Norrköping.

Södermanlands län.

3. Domänintendenten Ernst Lindblad i Närlunda.
4. Redaktören C. E. Svensson i Eskilstuna.
5. ————— Axel Modig i Eskilstuna.
6. Direktören Aug. Stålberg i Eskilstuna.
7. Häradshövdingen Assar Emanuel Åkerman i Halmstad.

Malmö.

8. Häradshövdingen Ivar Erik Öhman.

Hallands län.

9. F. d. redaktören Ludvig Danström i Halmstad.

10. Stadsläkaren Johan Severin Almer i Varberg.
11. Häradsdomaren Johan Bernhard Johansson i Fredrikslund.
12. Godsägaren friherre David Richard Hermelin i Fröllinge.

Örebro län.

13. Ryttmästaren Johan Henrik Bernhard Hegardt i Latorp.
14. Seminarieadjunkten Oscar Olsson i Linköping.
15. Grosshandlaren Adolf Lindgren i Örebro.
16. Sekreteraren Anders Örne i Stockholm.
17. Godsägaren Richert Gerard Halfred von Koch i Stockholm.
18. Grosshandlaren Axel Vindahl i Örebro.

Västernorrlands län.

19. Förlikningsmannen Svante Herman Kvarnzelius i Sundsvall.
20. Förre auditören Hugo Fahlén i Sollefteå.
21. Kassören J. G. Walles i Skönsberg.
22. Disponent-direktören E. A. Enhörning i Kubikenborg.
23. vice Konsuln Henric Öhngren i Örnsköldsvik.
24. Lasarettsläkaren Fritz Kaijser i Härnösand.
25. Borgmästaren Carl Albert Lindhagen i Stockholm.

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upprop av kammarens ledamöter, varvid såsom frånvarande antecknades:

- herr *Åkerman,*
 » *Ericson, Hans,*
 » *Nilsson, Johan,*
 » *Danström,*
 » *Almer,*
 » *Hedenlund,*
 » *Köhlin,*
 » *Larsson, Knut,*
 » *Ödlund,*
 » *Kaijser,*
 » *Rogberg,*
 » *Lagerkvist,*
 » *Stenberg,*
 » *Bergqvist,*
 » *Asplund,*
 » *Fagerlin.*

Härefter upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till riksdagens första kammare.

Av ämbetsgöromål hindrad att härifrån avresa förrän den 12 dennes, får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen till den 13 jan. 1919.

Halmstad den 7 januari 1919.

A. Åkerman.

Talmannen, Första kammaren, Sthlm.

Vördsamt anhålles 5 dagars ledighet från riksdagsarbetet.

Almer.

Till riksdagens första kammare.

På grund av förfall genom offentligt uppdrag angående revidering och redovisning av en del inom kommunen befintliga kassor, anhåller undertecknad vördsamt om 2:ne dagars ledighet.

Skellefteå den 7 januari 1919.

J. A. Stenberg,

led. af riksd. 1:sta kammare för Västerbottens län.

Luleå den 7 jan. 1919.

Till 1:a kammarens talman herr greve Hugo Hamilton.

På grund av tjänsteförrättning i Vindeln den 11 och 12 dennes blir jag förhindrad inställa mig i Stockholm förrän den 13 kl. 12 middagen. I anledning härav nödgas jag anhålla om ledighet från riksdagen till sistnämnda dag.

Med största högaktning

O. Bergqvist.

Till herr talmannen i riksdagens första kammare.

Då jag under innevarande vecka av tjänstegöromål är förhindrad inställa mig vid riksdagen, får jag härmed vördsamligen anhålla om ledighet från riksdagens början till och med måndagen den 13 januari.

Luleå den 7 januari 1919.

C. I. Asplund,

Ledamot för Norrbottens län.

De sålunda begärda ledigheterna beviljades.

Vidare upplästes följande inkomna läkarintyg:

Att ledamoten av riksdagens första kammare kommandör *Hans Ericson* t. f. av influensa är oförmögen att tjänstgöra i riksdagen under den närmaste tiden, intygas

Stockholm den 9 januari 1919.

C. Hesselgren,

leg. läk.

Att ledamoten av riksdagens första kammare herr *Johan Nilsson*, som lider av gastroenteritis, tillfölje härav är förhindrad tillsvidare

att deltaga i riksdagens förhandlingar, intygas härmed på heder och samvete.

Som ovan
Viktor Hedesström,
Överläkare.

Bankdirektör *Axel Hedenlund* lider av muskelrheumatism och är på den grund oförmögen att infinna sig till riksdagen, intygas på heder och samvete.

Stockholm 9 januari 1919.

W. Stridsberg,
Med. Dr.

Att ledamoten av riksdagens första kammare majoren m. m. *Knut Larsson*, Borgvik, på grund av utdragen konvalescens med symptom av angina pectoris efter influensa epidemica är ovillkorligt förhindrad bevitna kammarens sammanträden tills vidare (minst en månad) intygas härmed.

Borgvik den 6 januari 1919.

Lorenz Wikström,
leg. läkare.

Riksdagsman *J. O. Ödlund*, som insjuknat i influensa, är därav förhindrad att infinna sig vid riksdagens öppnande den 10 dennes. Detta betygar

Gävle den 9 januari 1919.

K. Weibull,
Leg. läkare.

Därjämte anmäldes förfall för herr *Köhlén* samt för herr *Rogberg*, vilken skriftligen förklarar sig vara av ämbetsgöromål hindrad att inställa sig vid riksdagens början denna dag.

Hans excellens herr statsministern *Edén* inträdde nu och uppläste Kungl. Maj:ts öppna brev till riksdagens första kammare angående förordnande av talman och vice talman i kammaren vid innevarande års lagtima riksdag, enligt vilket förordnats till talman ledamoten av kammaren greve *Hamilton, Hugo*, och till vice talman ledamoten av kammaren herr *Lamm*.

Greve Klingspor lämnade nu talmansplatsen, som intogs av herr talman; och yttrade därefter herr t a l m a n n e n :

Mina herrar! Då efter endast några veckors uppehåll riksdagens arbete i dag ånyo börjar, och Konungen ännu en gång behagat kalla mig att intaga denna plats, ber jag först och främst att få uttrycka den

fasta förhoppningen att vid denna riksdag komma i åtnjutande av samma förtroendefulla vänskap, varmed kammarens ledamöter under föregående år i så rikt mått hedrat mig.

Den lagtima riksdagens sammanträde har i år framflyttats fem dagar. Denna förändring står, såsom vi alla känna, i samband med en del andra åtgärder, som vidtagits i syfte att riksdagen trots dess under senare år så enormt ökade arbetsbörd, likväl måtte om möjligt kunna sluta sina arbeten inom rimlig tid. Enligt mitt förmenande bör också genom dessa åtgärder åtskilligt kunna vinnas, men detta endast under *en* förutsättning, nämligen att vi alla äro ense om att från första början söka till fullo utnyttja de möjligheter, som de nya bestämmelserna giva, så att vi både begagna oss av de ökade arbetstillfällena och rigoröst tillämpa de restriktioner, som i vissa fall blivit stadgade. Sker ej detta, och sker det icke från första början, innan några traditioner i motsatt riktning hinna utbilda sig, så tror jag, att det hela icke kommer att lända mycket till båtnad.

Jag har begagnat tillfället att framhålla detta, då jag nu ber att få önska Eder alla, mina herrar, en god fortsättning på det nya året, arbetskraft och arbetsglädje.

Det är en svår och grannläga uppgift, som föreligger första kammaren vid denna riksdag. Måtte den lösas på ett för Eder tillfredsställande sätt och fosterlandet till båtnad!

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarbefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val av sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet, och befunns efter valförrättningens slut hava blivit till sekreterare utsedd:

f. d. kanslirådet A. von Krusenstjerna med alla avgivna, eller 121 röster.

F. d. kanslirådet von Krusenstjerna fick nu företräde, under rättades att han blivit av kammaren vald till sekreterare och övertog protokollsföringen.

In fidem
G. H. Berggren.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sitt sammanträde måndagen den 13 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning,

dels av tre ledamöter för att deltaga i talmansöverläggningarna,

dels ock av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli.
• Detta förslag antogs.

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentliga anslag i nåder bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att lördagen den 11 i denna månad kl. 11 f. m. infinna sig i slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela riksdagen.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats 100 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter proportionellt i förhållande till ledamotsantalet å varje bänk finge genom sekreteraren ske efter slutet av kammarens sammanträde denna dag, med iakttagande att de för varje landstingsområdes eller stads riksdagsmän avsedda biljetter utlämnades till områdets eller stadens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 11,40 f. m.

In fidem
A. v. *Krusenstjerna*.

Lördagen den 11 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Herr *Kaijser* anmälde, att han under gårdagen infunnit sig vid riksdagen.

Ledighet från riksdagsarbetet beviljades på grund av tjänstegöromål herr *Fagerlin* för den 10 och 11 i denna månad.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att företaga vid sammanträde, som komme att hållas tisdagen den 14 i denna månad, val av ledamöter och vid sammanträde påföljande dag val av suppleanter i de ständiga utskotten.

Detta förslag antogs.

Ordet lämnades härefter på begäran till herr vice talmannen, som yttrade: Herr talman! Jag får hemställa, att första kammaren måtte besluta, att suppleanternas antal i de ordinarie utskotten skall utgöra: i konstitutionsutskottet 10, i statsutskottet 12, i bevillningsutskottet 10, i bankoutskottet 8, i vart och ett av lagutskotten 8 och i jordbruksutskottet 8.

Vad herr vice talmannen sålunda hemställt bifölls.

Herr talmannen och kammarens ledamöter avgingo kl. 10,48 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls av komministern H. M. Hallén. Efter gudstjänstens slut begav kammaren sig till rikssalen i vilken även andra kammaren infann sig.

Hans Maj:ts Konungen kom tillstädes och öppnade riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal, varefter hans excellens herr statsministern Edén uppläste Kungl. Maj:ts berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Herr talmannen framträdde därpå och yttrade:

Allernådigste konung, Eders Majestät!

Äntligen, efter de många fruktansvärda krigsåren, har det så länge efterlängtnade ordet fred uttalats, men utan att mötas av det förlösande jubel, som man kunnat vänta och hoppas. En tryckande ovisshet och oro vilar fortfarande över sinnena. Skall den tid, som stundar, giva billighet och rättvisa eller förtryck och orättfärdighet. Det är frågan. Ett ödesdigert prov förestår i sanning mänskligheten.

Tack vare den politik, som Eders Majestät orubbligt fullföljt, har vårt fosterland lyckligen undgått att indragas i världskampen och är därför kanske i vissa hänseenden bättre rustat än de flesta andra att gå den nya tiden till mötes. Men fördöljas kan ej, att den orätträdighetens smitta, som alstrats i världskrigets blodpolar, på åtskilliga punkter, likt en giftig gas, trängt nog så långt in även inom våra gränser. En prövningens och en provets tid som aldrig tillförne komma de närmaste åren för visso att bliva även för vårt land.

Vid fjolårets urtima riksdag hava beslut fattats och ställts i utsikt, vilka i vidsträcktaste omfattning skola göra hela Sveriges folk meddelaktigt i ansvaret för rikets väl. Visserligen kunna icke författningar i och för sig skapa det, som främst är oundgängligt för samhällets bestånd och lyckliga utveckling: ärlighet, ordhållighet och aktning för lagarna. Men väl kunna de främja dessa mål genom att öppna dörrarna för sunda impulser och hälsobringande krafter. Ingen, som lidelsefritt vill bedöma förhållandena, skall kunna förneka, att vad vårt land för närvarande framför allt annat behöver, det är en moralisk desinfektion, ett förintande av världskrigets andliga smittoämne. Mätte det förunnas Eders Majestät att se de beslut, som nyligen fattats och som vid denna riksdag ytterligare skola fattas, verka i denna riktning. Det är en önskan, som i denna stund säkerligen besjälar varje svenskt hjärta.

Under förhoppning, att det nya året måtte bringa Eders Majestät och fosterlandet lycka och välgång, får riksdagens första kammare till Eders Majestät framföra uttrycken av sin undersåtliga vördnad, sin orubbliga trohet och tillgivenhet.

Sedan andra kammarens talman därefter i denna kammarens namn till Hans Maj:t Konungen framfört andra kammarens undersåtliga vördnad, fingo talmännen vardera mottaga ett exemplar av Kungl. Maj:ts nådiga propositioner nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov, samt nr 2, om tilläggsstat till riksstaten för år 1919, varefter ceremonien å rikssalen avslutades och första kammaren enligt beslut, fattat före avtågandet från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 12,40 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Måndagen den 13 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Herr *Lagerkvist* anmälde, att han på grund av sjukdom kunnat inställa sig vid riksdagen först under gårdagen. Herr *Rogberg* tillkännagav även, att han under gårdagen infunnit sig. Vidare anmälde herrar *Fagerlin*, *Bergqvist* och *Åkerman*, att de nu ankommit till riksdagen.

Herr statsrådet *Nilson* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts nådiga skrivelser:

1:o) angående förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet, och

2:o) om utväljande av särskilda deputerade att med Konungen överlägga;

dels ock följande kungl. propositioner:

nr 3, med förslag till lag om rätt till litterära och musikaliska verk m. m.; och

nr 5, med förslag till lag om ändringar i och tillägg till lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller.

Företogs val av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Lamm	med 107 röster
» Clason	» 107 »
» Hedenlund	» 107 »
» Holmquist	» 107 »

Anställdes val av tre ledamöter för att deltaga i talmansöverläggningarna; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Trygger	med 106 röster
» Swartz	» 106 »
» Kvarnzelius	» 106 »

Företogs val av två ledamöter för att hava inseende över riksdagens kansli; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr von Geijer	med 93 röster
» Stenström	» 93 »

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nästlidna dag på rikssalen upplästa berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts nästlidna dag på rikssalen överlämnade propositioner:

- nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov, samt
- nr 2, om tilläggsstat till riksstaten för år 1919,

blevo dessa propositioner var för sig på begäran bordlagda.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts nådiga propositioner:

nr 3, med förslag till lag om rätt till litterära och musikaliska verk m. m.; och

nr 5, med förslag till lag om ändringar i och tillägg till lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller.

Föredrogs Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse om utväljande av särskilda deputerade att med Konungen överlägga.

Herr talmannen yttrade, att han efter överenskommelse med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde nästa torsdag företaga val av sådana deputerade, som i skrivelsen avsåges.

Detta förslag antogs.

Upplästes och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t i nåder förordnat statsrådet Bror August Petrén att under innevarande års riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsord-

ningen tillkommer en ledamot av statsrådet; och skulle underrättelse om denna nådiga skrivelses innehåll genom utdrag av protokollet meddelas vederbörande utskott samt riksdagens kanslideputerade.

Vid föredragning av justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse hänvisades framställningarna angående tillfälligt anslag till bestridande av expenser vid justitieombudsmans-expeditionen, angående ändring i avlöningsvillkoren för registratorkanslisten vid justitieombudsmans-expeditionen, angående förhöjning av de till befordrande av göromålens gång inom justitieombudsmans-expeditionen m. m. anvisade anslag, angående avlöningsförbättring till vaktmästaren vid justitieombudsmans-expeditionen samt angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1919 åt befattningshavare vid justitieombudsmans-expeditionen till bankoutskottet samt berättelsen i övrigt till lagutskott.

Efter föredragning av militieombudsmannens vid innevarande riksmöte avgivna ämbetsberättelse hänvisades framställningen angående höjning för år 1919 av den ersättning, som utgår jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, till statsutskottet, framställningarna angående krigstidstillägg och krigstidshjälp åt befattningshavare vid militieombudsmannens expedition samt angående avlöningsförbättring för vaktmästaren vid militieombudsmans-expeditionen till bankoutskottet och berättelsen i övrigt till lagutskott.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1918 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

Justerades åtta protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3,10 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 14 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 1,30 e. m.

Herr *Almer* anmälde, att han under gårdagen inställt sig vid riksdagen. Herr *Östlund* tillkännagav även, att han nu infunnit sig.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för
justitiedepartementet den 14 januari 1919.*

Till justitiedepartementet hade från Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län insänts en den 11 januari 1919 dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll, att sedan redaktören C. E. Svensson i Eskilstuna blivit av stadsfullmäktige i Göteborgs stad utsedd till ledamot av riksdagens första kammare för en tid av sex år, räknade från och med den 1 januari 1918, men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 14 § lagen om val till riksdagen riksdagsmannen *A. C. Lindblad i Göteborg* blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari 1924.

Vid den granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:
G. Grefberg.

Företogs val av tio ledamöter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 131 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »förenade gruppen» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Clason*,
 » *Hellberg*,
 » *Bellinder*,
 » *Mannheimer*,
 » *Ekman, Karl Johan*,
 » *Olsson, Olof*,
 » *von Geijer*,
 » *von Mentzer*,
 » *von Zweigbergk*,
 greve *Hamilton, Alexander*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av tolv ledamöter i statsutskottet. Därvid avlämnades 126 godkända valsedlar, därav 125 med partibeteckning »förenade gruppen» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Swartz*,
 » *Kvarnzelius*,
 » *Strömberg*,
 » *Lamm*,
 » *Ekelund*,
 » *Lindblad, A. C.*,
 » *Nilsson, Johan*,
 » *Bergqvist*,
 » *Ekman, C. G.*,
 » *Wrangel*,
 » *Pers*,
 » *Widell*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av tio ledamöter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 123 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »förenade gruppen» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Ericsson, Ollas*,
 » *Wijk*,
 » *Lyckholm*,
 » *Nilsson, K. A.*,
 » *Antonsson*,
 » *Bäckström*,
 friherre *Fleming*,
 herr *Forssman*,
 » *Rosén*,
 » *Boman*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 115 godkända valseddlar, alla med partibeteckning »förenade gruppen» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Hedenstierna*,
» *Ekman, Johan E:son*,
» *Gustafsson, K. J. A.*,
» *Neiglick*,
friherre *Langenskiöld*,
herr *Wickman*,
» *Roos*,
» *Kjellgren*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 113 godkända valseddlar, därav 112 med partibeteckning »förenade gruppen» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Gezelius*,
» *Alexanderson*,
» *Larsson, Knut*,
» *Ingeström*,
» *Rogberg*,
» *Åkerman*,
greve *Spens*,
herr *Fagerlin*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 110 godkända valseddlar, därav 109 med partibeteckning »förenade gruppen» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Lindblad, E. A.*,
» *Larsson, Jacob*,
» *Östberg*,
» *Hult*,
» *Dahl*,
» *Petrén, Alfred*,
» *von Sydow*,
» *Boberg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 104 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »förenade gruppen» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Ericsson, Aaby*,
 » *Holmquist*,
 » *Fahlén*,
 » *Hellström*,
 greve *Wachtmeister, Axel*,
 herr *Persson*,
 » *Barthelson*,
 friherre *Silfverschiöld*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Herr *Kaijser* väckte en motion, nr 1, om anslag för fortsättande av arbetena å statsbanan Forsmo—Hoting.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Herr talmannen tillkännagav, att han och de ledamöter, som fått i uppdrag att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning, ansett nödigt, att nu anställdes i kansliet tre förste notarier, tretton notarier med skyldighet att vara underkastade den förändring i tjänstgöring, som kunde föranledas därav, att sekreteraren ägde till sitt biträde vid förandet och uppsättandet av kammarens protokoll använda en av notarierna, vidare en förste kanslist, en registrator och sex kanslister samt såsom betjäning en förste vaktmästare och fjorton vaktmästare, däribland en för utdelning av postförsändelser m. m., med skyldighet för betjäningen att, i den mån så erfordrades och ske kunde, tjänstgöra även på annat håll inom riksdagen, och hemställde herr talmannen, huruvida kammaren godkände, att nämnda personal tillsvidare anställdes hos kammaren.

Härtill svarades ja.

Därefter tillkännagavs, att i enlighet härmed antagits såsom *förste notarier*: revisorn i statskontoret G. Aman-Nilsson, kamreraren i statskontoret A. Vide och tjänstemannen i generalpoststyrelsen P. G. Widegren; *notarier*: kanslissekreteraren friherre O. T. Hermelin, sekreteraren hos arméförvaltningen A. Göransson, förste revisorn i kammarrätten K. Norén, e. o. tjänstemannen i statskontoret A. W. Fredén, e. o. hovrättsnotarien F. Thorvall, juris doktorn och fil. licentiaten C. G. Melander, assistenten vid telegrafverket E. O. Schalin, juris studeranden A. Lundman, amanuensen i ecklesiastikdepartementet G. H. Berggren, juris studeranden H. Eriksson, e. o. hovrättsnotarien J. H. Wallin samt juris studerandena G. Torbiörn och E.

Elfner; *förste kanslist*: revisorn i domänstyrelsen H. J. Modigh; *registrator*: f. d. fortifikationskassören H. F. W. Geebe; *kanslister*: revisorn i postsparbanken B. S. Henning, andre kanslisekreteraren I. Myrberg, ombudsmannen i telegrafstyrelsen F. W. Funch, vice häradsöverdingen H. af Trolle, e. o. kammarskrivaren E. Carlén och studeranden C. M. W. Stenwall; *förste vaktmästare*: W. Willberg; *vaktmästare*: K. J. G. Carlsson, Carl O. Eriksson, G. R. Larsson, Chr. Jensen, G. Tillman, J. E. Lundvall, G. Henrik Eriksson, N. T. Karlkvist, M. Jonas Eriksson, T. R. Palm, E. A. Andersson, N. D. Wahlstén, A. E. Lager och J. H. Nilsson. Åt Jensen hade tillsvidare uppdragits att ombesörja utdelning av postförsändelser till kammarens ledamöter m. m.

Justerades sju protokollsutdrag för denna dag.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag får hemställa till kammaren, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och 2 måtte sättas sist på föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 2.34 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Onsdagen den 15 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Företogs val av tio suppleanter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 117 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckning »förenade gruppen» och alla upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

greve *Wachtmeister, Henning*,
herr *Ljunggren*,
» *Hulting*.
» *Gullberg*.
» *Schyller*.
» *Olsson, Oscar*,
» *Gustafsson, Gustaf*,
» *Nilsson, N. A.*,
» *Jonsson*,
friherre *Fleetwood*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av tolv suppleanter i statsutskottet. Därvid avlämnades 53 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckning »förenade gruppen» och alla upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Hallin*,
» *Berglund*,
» *Rooth*,
» *Almer*,
» *Åkesson, Nils*,
» *Asplund*,
» *Stålberg*,
» *Jeansson*,
» *Pålsson*,
» *Lillienau*.
» *von Koch*.
» *Lindström*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tio suppleanter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 44 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckning »förenade gruppen» och alla upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Jesperon*,
» *Eliasson*,
» *Magnusson, Carl*,
» *Åkesson, Johannes*,
» *Neess*,
» *Örne*,
» *Broman*,
» *Westrup*,
» *Öhngren*,
» *Lundell*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 30 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckning »förenade gruppen» och alla upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Enhörning*,
» *Hedenström*,
» *Stenberg*,
» *Modig*,
» *Lindgren*,
» *Lindley*,
» *Schyller*,
» *Hegardt*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av åtta suppleanter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 20 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »förenade gruppen» och alla upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Köhlin*,
» *Larsson, V. Edvard*,
» *Carlsson*,
» *Lagerkvist*,
» *Fant*,
» *Klefbeck*,
» *Lillienau*,
friherre *Fleetwood*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 20 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »förenade gruppen» och alla upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr *Frändén*,
 » *Stenström*,
 » *Tengvall*,
 » *von Essen*,
 » *Kaijser*,
 » *Söderberg*,
 » *Lindström*,
 » *Johansson*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av åtta suppleanter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 19 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »förenade gruppen» och alla upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

friherre *Hermelin*,
 herr *Pettersson, Olaus*,
 » *Öhman*,
 » *Welander*,
 » *Vasseur*,
 » *Magnusson, G. G.*,
 » *Hegardt*,
 » *Johansson*.

Desas personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Kaijser*s motion, nr 1, om anslag för fortsättande av arbetena å statsbanan Forsmo—Höting.

Avgåvos och bordlades följande motioner:

nr 2, av herr *Clason*, om höjning av det å riksarkivets ordinarie stat uppförda anslaget till amanuenser m. m.; och

nr 3, av herr *Åkesson, Johannes*, om pension å allmänna indragningsstaten åt småskolläraren P. Sjögrens änka.

Justerades åtta protokollsutdrag för denna dag. varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.47 f. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.